

ШИРОКІВСЬКА РАЙОННА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ВІДДІЛ ОСВІТИ
Н А К А З

11.01.2016

смт. Широке

№8

**Про проведення районного етапу
обласної фольклорно-етнографічної
експедиції «Звичаї, обряди та традиції мого краю»**

Відповідно до плану роботи відділу освіти на 2016 рік, з метою ознайомлення школярів з духовною спадщиною свого краю, пробудження національної свідомості, формування і розвитку почуття гордості за свій народ, свій край, свою країну, сприяння розвитку здібностей та пошукової роботи, дослідження та збереження традицій, звичаїв, обрядів українського народу

НАКАЗУЮ:

1. Провести у січні-вересні 2016 року районний етап обласної фольклорно-етнографічної експедиції «Звичаї, обряди та традиції мого краю».
2. В організації та проведенні районного етапу Експедиції керуватися Положенням про проведення обласної фольклорно-етнографічної експедиції «Звичаї, обряди та традиції мого краю» (додаток 1).
3. Затвердити склад журі районного етапу обласної фольклорно-етнографічної експедиції «Звичаї, обряди та традиції мого краю» (додаток 2).
4. Методисту РМК Шевчук О.Є.:
 - 4.1. Здійснити організаційні заходи щодо проведення районного етапу обласної Експедиції.
 - 4.2. Здійснити методичний супровід районної фольклорно-етнографічної експедиції «Звичаї, обряди та традиції мого краю».
 - 4.3. Забезпечити участь переможців в обласному етапі Експедиції.
5. Визначити опорними закладами освіти у районній фольклорно-етнографічній експедиції Широківську СЗШ №1, Широківську СЗШ №2, Шестірнянську СЗШ, Чапаєвську СЗШ, Новоселівську СЗШ.
6. Директорам Широківської СЗШ №1 (Кирильчук Л.В.), Широківської СЗШ №2 (Тимофєєвій В.О.), Шестірнянської СЗШ (Редько

К.В.), Чапаєвської СЗШ (Лабуз Л.Б.), Новоселівської СЗШ (Мариненко Т.С.):

6.1. Забезпечити участь учнів у фольклорно-етнографічній експедиції «Звичаї, обряди та традиції мого краю».

6.2. Забезпечити подачу конкурсних матеріалів до 05.09.2016 року у відділ освіти.

7. Контроль за виконанням даного наказу покласти на методиста відділу освіти Шевчук О.Є.

В.о. начальника відділу освіти

І.А.СВИРИДОВА

Положення
районного етапу обласної фольклорно-етнографічної експедиції
«Звичаї, обряди та традиції мого краю»

I. Загальні положення

1.1. Районний етап обласної фольклорно-етнографічної експедиції «Звичаї, обряди та традиції мого краю» (далі – Експедиція) проводиться в період з січня по вересень щорічно і є однією з форм естетичного виховання учнівської молоді засобами фольклористики, етнології.

1.2. Основними завданнями Експедиції є:

сприяння вихованню національної самосвідомості учнів через дослідження культури і побуту, вивчення обрядів, традицій та звичаїв нашого краю (Дніпропетровщини);

залучення учнівської молоді до глибокого вивчення та пропаганди національної культурної спадщини українців;

активізація пошуково-дослідницької роботи, збір польового матеріалу.

II. Зміст Експедиції

2.1. Організаторами Експедиції є відділ освіти та комунальний позашкільний навчальний заклад «Дніпропетровський обласний дитячо-юнацький кіноцентр «Веснянка» (далі – кіноцентр «Веснянка»).

2.2. Експедиція проводиться щорічно з січня по вересень.

III. Умови участі у Експедиції

3.1. В Експедиції беруть участь учні загальноосвітніх навчальних закладів, позашкільних навчальних закладів області.

3.2. В Експедиції беруть участь пошукові групи, загони, колективи, а також самостійні юні пошуковці, дослідники. Вік учасників від 14 до 18 років включно.

3.3. Для участі в Експедиції подаються конкурсні експедиційні матеріали щорічно у вересні. Подача матеріалів за методичними рекомендаціями (Додаток 1). До кожного експедиційного матеріалу додається паспорт інформатора (Додаток 2).

IV. Визначення та нагородження переможців Експедиції

4.1. Журі Експедиції визначає переможців. Кращі матеріали рекомендуються до друку.

4.2. Журі оцінює конкурсні роботи за 5-ма такими номінаціями:

кращий пошуковий загін;

кращий юний дослідник-пошуковець;

кращий навчальний заклад;

кращий матеріал в номінації «Культурна та духовна спадщина мого краю»;

кращий матеріал з номінації «З батьківської криниці».

4.3. Результати експедиції затверджуються наказом відділу освіти, результати експедиції оформляються протоколом засідання журі, який підписують всі члени журі. Переможці нагороджуються грамотами відділу освіти.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо проведення обласної фольклорно-етнографічної експедиції

«Звичаї, обряди та традиції мого краю»

Серед завдань пошукової та дослідницької роботи в рамках фольклорно-етнографічної експедиції може бути збирання казок, народних переказів про чуда, примовок, народних дум, легенд про Водяників, Русалок, лісових та польових істот, фольклор одного села, українська сорочка, рушник, свічки, вогонь в обрядах, дівоча коса в обрядах, обрядове рядження, пісні, легенди, спогади очевидців (ВОВ, остарбайтерів, жертв голодомору), фрагменти обрядів; семантика орнаментів у витинанках, вишивках, петриківському розписі притаманна нашій області, оповідки та спогади часів 30-60-х років, дитячий фольклор, календарна обрядовість (зима, весна, літо, осінь).

Проводяться дослідження періоду козацької доби (видатні особи цього періоду, побут та традиції козацтва (повсякденне життя, походи), відображення козацької доби в народній творчості (пісні, думи, легенди, перекази, приказки та прислів'я тощо)

Вивчаються традиційні свята, обряди, побутова культура, народні ремесла, народна творчість, народна педагогіка, народні ігри та забави, проводяться дослідження виникнення давніх музичних інструментів тощо.

Робота може бути спрямована на вивчення діалектів рідного краю, створення етнографічних словників, запис легенд, дум тощо, вивчення місцевої літературної спадщини та сучасності, пропагування народної творчості (зокрема фольклорних свят і свят народних обрядів свого краю), створення дитячо-юнацьких фольклорних колективів.

Учасники досліджують будь-які власні імена (власні імена, імена об'єктів, людей, тварин тощо, історію і закономірності їх виникнення, розвитку, функціонування, поширення й структуру власних імен у мові, мовленні і літературній та діалектній сферах).

За результатами проведення експедиції у навчальних та позашкільних закладах оформлюються альбоми, щоденники експедиції, здійснюються аудіо- та відеозаписи. Матеріали подаються до відділу освіти.

Основні методи польових досліджень: особисті спостереження, опитування населення, збір зразків матеріальної та духовної культури, безпосередня участь в обрядах, святах, іграх, фіксування спостережень на фото та відеоплівку. Опитування інформаторів похилого віку дає змогу сягнути в історію, зафіксувати спогади та розповіді найстаріших мешканців нашої області. Інформатора необхідно зацікавити, переконати у важливості

фольклорно-етнографічної пошукової роботи, завоювати його довір'я. Дуже важливо грамотно формулювати запитання у доступній для інформатора формі.

До початку експедиції в кожній пошуковій групі розподіляють обов'язки, призначають відповідальних за різні види робіт. Необхідно провести декілька вступних занять, бесід з метою вивчення особливостей регіону, навчання фіксувати пісенний фольклор, вмінню працювати з інформаторами.

Велика роль у цьому належить керівникові. Пошукову роботу необхідно починати з виявлення носіїв та виконавців фольклору, збирачів та інформаторів. Важливо правильно вибирати час для спілкування з людьми, враховуючи їх зайнятість. Тексти від інформаторів необхідно записувати з першого разу. Одне з основних правил роботи з інформаторами – перевірка записаного, доповнення одержаної інформації від інших людей в наступних бесідах.

Фольклорно-етнографічна експедиція розпочинає свою роботу з фіксації місця, часу, назви області, району, міста чи села, прізвища, імені та по батькові виконавця, року та місця його народження, освіти, адреси, де мешкає, тобто складається паспорт інформатора.

Обов'язковим для кожного учасника експедиції є ведення щоденника, у якому відзначаються всі події, враження від спілкування з людьми, прослуханого та зібраного матеріалу, а також запитання, які виникають під час практичної роботи. Матеріали, зафіксовані на аудіокасету, бажано розшифровувати в найближчі дні, незрозумілі місця треба зразу ж з'ясувати з інформаторами. Фіксувати необхідно не тільки нові тексти, а й варіанти відомих творів. До кожного твору слід додати інформацію про особливості його побутування (коли, де, ким і з якої нагоди він виконується). При розшифруванні кожен твір необхідно розміщувати на окремому листку паперу, знизу подаючи паспортизацію та інформацію про побутування твору. Скорочення не дозволяються. До кожної роботи обов'язково додаються диски з записами (у форматі MP3).

Загальновідомо, що цінність матеріалу значно підвищується при правильному оформленні. Тексти починають із заголовка, далі записуючи місцеву назву та жанр, до якого відносить інформатор.

До кожного твору додаються паспорт та вказується П.І., учень, клас СШ або позашкільного закладу, хто здійснив запис, дата, рік запису. В кінці кожного альбому, матеріалу має бути поданий зміст за формою :

№№ п.п.	Назва твору	Жанр
1.	Заспіваймо, хлопці	Козацька пісня
2.	Біжи, неньо, до комори	обрядова

Мова виконання пошукових і пошуково-дослідницьких робіт – державна (відповідно до конституції України).

Роботи подаються в друкованому вигляді та на електронних носіях (документ Microsoft Word, шрифт Times New Roman – 14 pt, інтервал – 1,5 у форматі RTF) разом з додатками. Також до роботи подаються фото та відеоматеріали, звукові файли (у форматі MP3).

На титульній сторінці зазначаються назва регіону, обласна фольклорно-етнографічна експедиція «Звичаї, обряди та традиції мого краю» та рік виконання.

На другій сторінці зазначаються назва колективу (пошукової групи), прізвище, ім'я та по батькові керівника або керівників пошукової групи, списки учасників групи із зазначенням класу, місця їх навчання.

По завершенні експедиції у районі чи місті, проводяться зустрічі з діячами культури та мистецтва, конференції, фестивалі, виставки, конкурси, свята різного рівня на яких учасники матимуть можливість представити власні твори, здобутки творчих та сімейних колективів, звітувати о проведенні роботи.

Найкращі матеріали будуть видані у наступних номерах альманаху «Калита» і можуть бути використані у навчальному процесі, для проведення виховних заходів.

Паспорт інформатора

(назва твору)

(жанр)

Місце запису

Час запису

Від кого
записано

(прізвище, ім'я по батькові)

(рік народження, національність, сімейне положення)

(рід занять, освіта, з якого часу проживає в даній місцевості)

Звідки знає
твір

(від батьків, родичів, зі школи, з радіо, телебачення)

Умови і обставини побудування
твору

Обов'язковий аудіозапис, музичні файли (формат запису MP3)

Супроводжуючі матеріали

(фотографії, аудіозаписи)

Хто збирав матеріал

Замітки збирача

Склад журі
Районного етапу обласної фольклорно-етнографічної експедиції
«Звичай, обряди та традиції мого краю»

- Свиридова І.А. – в.о. начальника відділу освіти райдержадміністрації,
голова журі;
- Біднова Л.Г. – завідувача методичним кабінетом відділу освіти
райдержадміністрації;
- Шевчук О.Є. - методист із позашкільної освіти відділу освіти
райдержадміністрації, секретар журі;
- Пічева Т.В. - методист Будинку дитячої творчості
- Коваленко І.В. – вчитель української мови та літератури Новокурської
СЗШ